

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

*Traducere neoficială a variantei engleze a hotărârii,
efectuată de către asociația obștească „Juriștii pentru drepturile omului”*

SECȚIUNEA A PATRA

CAUZA DANILIUC c. MOLDOVEI

(Cererea nr. 46581/99)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

18 octombrie 2005

DEFINITIVĂ

18/01/2006

*Această hotărâre va deveni definitivă în modul stabilit de articolul 44 § 2 al
Convenției. Ea poate fi subiect al revizuirii editoriale.*

În cauza Daniliuc c. Moldovei,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secțiunea a Patra), întrunită în cadrul unei Camere compuse din:

Sir Nicolas BRATZA, *Președinte*,

DI J. CASADEVALL,

DI G. BONELLO,

DI K. TRAJA,

DI S. PAVLOVSKI,

Dra L. MIJOVIĆ,

DI J. ŠIKUTA, *judcători*,

și dna F. ELEN-PASSOS, *Grefier Adjunct al Secțiunii*,

Deliberând la 27 septembrie 2005 în ședință închisă,

Pronunță următoarea hotărâre, care a fost adoptată la acea dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea (nr. 46581/99) depusă împotriva Republicii Moldova la Comisia Europeană a Drepturilor Omului („Comisia”), în conformitate cu prevederile fostului articol 25 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale („Convenția”), de către un cetățean al Republicii Moldova, dna Ecaterina Daniliuc („reclamantul”), la 19 noiembrie 1997.

2. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de către Agentul său, dl Vitalie Pârlog.

3. Reclamantul a pretins, în special, că drepturile sale garantate de articolul 6 § 1 al Convenției și articolul 1 Protocolul nr. 1 la Convenție au fost încălcate ca urmare a neexecutării a două hotărâri judecătorești în favoarea sa și ca urmare a casării uneia din ele în urma recursului în anulare depus de Procurorul General.

4. Cererea a fost repartizată Secțiunii Întâi a Curții (articolul 52 § 1 al Regulamentului Curții). În cadrul acelei Secțiuni, Camera care urma să examineze cauza (articolul 27 § 1 al Convenției) a fost constituită, așa precum este prevăzut de articolul 26 § 1.

5. La 1 noiembrie 2001, Curtea a schimbat componența Secțiunilor sale (articolul 25 § 1 al Regulamentului Curții). Această cauză a fost repartizată Secțiunii a Patra nou-constituită (articolul 52 § 1 al Regulamentului Curții).

6. La 27 aprilie 2004, o Cameră din cadrul Secțiunii a Patra a decis să examineze simultan admisibilitatea și fondul cauzei în conformitate cu articolul 29 § 3 al Convenției.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

7. Reclamantul s-a născut în 1962 și locuiește la Costești.

1. Procedura cu privire la executarea hotărârii Judecătoriei sectorului Ialoveni din 6 octombrie 1995

8. În 1995, reclamantul a înaintat o acțiune civilă la Judecătoria sectorului Ialoveni împotriva Consiliului local Costești cerând compensații pentru preținse acțiuni ilegale.

9. La 6 octombrie 1995, Judecătoria sectorului Ialoveni a hotărât în favoarea reclamantului și i-a acordat 675 lei moldovenești (MDL). Această hotărâre nu a fost contestată și a devenit irevocabilă.

10. Între 1995 și 2003, reclamantul s-a plâns, în numeroase ocazii, diferitelor autorități de stat de neexecutarea hotărârii din 6 octombrie 1995.

11. La 11 martie 2003, după comunicarea acestei cauze Guvernului, hotărârea din 6 octombrie 1995 a fost executată.

2. Procedurile cu privire la executarea hotărârii Judecătoriei sectorului Ialoveni din 16 septembrie 1996

12. În 1996, reclamantul a înaintat o acțiune civilă la Judecătoria sectorului Ialoveni împotriva Consiliului local Costești și a unei întreprinderi agricole private.

13. La 16 septembrie 1996, Judecătoria sectorului Ialoveni a admis în parte acțiunea și i-a acordat reclamantului MDL 20,960.

14. La 26 februarie 1998, Tribunalul municipiului Chișinău a respins apelul Consiliului local Costești pentru neplata taxei de stat. Hotărârea din 16 septembrie 1996 a devenit definitivă.

15. În 1998, reclamantul a depus recurs în care el a susținut că suma compensației a fost insuficientă.

16. La 18 august 1998, Curtea de Apel a respins recursul, menținând hotărârea din 16 septembrie 1996.

17. La o dată nespecificată în anul 2000, Procuratura Generală a depus la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare la hotărârile din 16 septembrie 1996, 26 februarie 1998 și 18 august 1998.

18. La 17 mai 2000, Curtea Supremă de Justiție a admis recursul în anulare al Procurorului General, a casat hotărârile din 16 septembrie 1996, 26 februarie 1998 și 18 august 1998 și a dispus reexaminarea cauzei.

19. Reexaminarea cauzei s-a sfârșit cu o hotărâre irevocabilă a Judecătoriei sectorului Ialoveni din 2 decembrie 2002, prin care cererea

reclamantului a fost scoasă de pe rol pentru neprezentarea în instanța de judecată.

II. DREPTUL INTERN RELEVANT

20. Dreptul intern relevant a fost rezumat în hotărârea *Prodan v. Moldova*, nr. 49806/99, § 31, ECHR 2004-... și în hotărârea *Roșca v. Moldova*, nr. 6267/02, § 16, 22 martie 2005.

ÎN DREPT

21. Reclamantul pretinde că drepturile sale garantate de articolul 6 § 1 al Convenției au fost încălcate, ca urmare a neexecutării într-un termen corespunzător a hotărârilor din 6 octombrie 1995 și din 16 septembrie 1996 și casării hotărârii irevocabile din 16 septembrie 1996 în urma recursului în anulare depus de Procurorul General. El s-a bazat pe articolul 6 § 1 al Convenției care, în partea sa relevantă, prevede următoarele:

„Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, ... de către o instanță ... care va hotărî ... asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil...”.

22. De asemenea, el a declarat că din cauza neexecutării hotărârilor în favoarea sa și a casării hotărârii din 16 septembrie 1996 el nu a putut beneficia de bunurile sale, astfel, dreptul său la protecția proprietății garantat de articolul 1 Protocolul nr. 1 la Convenție a fost încălcat. Articolul 1 Protocolul nr. 1 la Convenție prevede următoarele:

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru o cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor”.

I. ADMISIBILITATEA PRETENȚIILOR

A. Pretinsa violare a articolului 6 § 1 al Convenției și a articolului 1 Protocolul nr. 1 la Convenție ca urmare a casării hotărârii irevocabile din 16 septembrie 1996

23. Într-o scrisoare din 27 iunie 2005, reclamantul s-a plâns de casarea hotărârii irevocabile din 16 septembrie 1996 prin admiterea recursului în anulare.

24. Curtea amintește că „casarea unei hotărâri irevocabile este un act instantaneu, care nu creează o situație continuă, chiar dacă ea determină redeschiderea procedurilor” (a se vedea *Frunze v. Moldova*, nr. 42308/02, 14 septembrie 2004). Casarea hotărârii irevocabile în această cauză a avut loc la 17 mai 2000. Perioada de șase luni a început să curgă de la acea dată, în timp ce reclamantul a prezentat această pretenție cinci ani mai târziu.

25. Prin urmare, pretenția a fost depusă în afara termenului-limită prevăzut de articolul 35 § 1 al Convenției și trebuie respinsă ca fiind inadmisibilă în conformitate cu articolul 35 § 4 al Convenției.

B. Neepuizarea căilor de recurs interne

26. Guvernul a susținut că reclamantul nu a epuizat toate căile de recurs interne accesibile lui în conformitate cu dreptul național, așa cum o cere articolul 35 § 1 al Convenției. În special, el a declarat că reclamantul putea să depună o cerere de revizuire în temeiul articolului 449 (j) al noului Cod de procedură civilă.

27. Curtea amintește că, în conformitate cu articolul 35 § 1 al Convenției, reclamantul, în mod normal, ar trebui să folosească remediile care sunt accesibile și suficiente pentru a permite redresarea în ceea ce privește încălcările pretinse. Existența remediilor în cauză trebuie să fie suficient de certă nu numai în teorie, dar și în practică, fără de care ele vor fi lipsite de accesibilitatea și eficiența necesare (a se vedea, printre altele, *Akdivar and Others v. Turkey*, hotărâre din 16 septembrie 1996, *Reports of Judgments and Decisions* 1996-IV, p. 1210, § 66).

28. Este notat că noul Cod de procedură civilă a intrat în vigoare la 12 iunie 2003, în timp ce pretinsa neexecutare a hotărârilor irevocabile a continuat numai până la 17 mai 2000 și, respectiv, 11 martie 2003. În aceste circumstanțe, Curtea consideră că acest remediu nu a fost accesibil reclamantului în momentul când au avut loc evenimentele de care acesta se plânge.

29. Prin urmare, Curtea este de părerea că cererea nu poate fi declarată inadmisibilă pentru neepuizarea căilor de recurs interne. În consecință, această obiecție trebuie respinsă.

C. Pretinsul abuz al reclamantului de dreptul de a depune la Curte o cerere individuală

30. Reclamantul a declarat că după depunerea acestei cereri la Curte, familia sa a devenit ținta unei campanii de intimidare condusă de Guvern. Potrivit reclamantului, soțul ei a fost învinuit ilegal de comiterea unei infracțiuni și a fost dus la un spital psihiatric pentru control medical. Reclamantul ar fi fost contactat de reprezentanți ai Guvernului, care i-au cerut să-și retragă cererea de la Curte.

31. Guvernul a susținut că declarațiile reclamantului erau neadevărate și defăimătoare și a cerut ca cererea să fie radiată de pe rol datorită caracterului său abuziv.

32. Curtea consideră că o cerere, în mod normal, nu va fi respinsă ca fiind abuzivă în conformitate cu articolul 35 § 3 al Convenției în baza faptului că ea a fost „ofensatoare” sau „defăimătoare” decât dacă a fost, în mod intenționat, bazată pe fapte neadevărate. Totuși, în baza materialelor aflate în posesia sa, Curtea nu poate să conchidă că reclamantul și-a bazat învinuirile sale pe informații despre care el știa că nu sunt adevărate. Prin urmare, această declarație este respinsă (a se vedea *Popov v. Moldova*, nr. 74153/01, § 49, 18 ianuarie 2005).

D. Concluzia cu privire la admisibilitate

33. Curtea consideră că pretențiile reclamantului în temeiul articolului 6 § 1 și articolului 1 Protocolul nr. 1 la Convenție în ceea ce privește neexecutarea hotărârilor irevocabile ridică întrebări de drept care sunt suficient de serioase, încât determinarea lor să depindă de o examinare a fondului și că niciun alt temei pentru declararea lor inadmisibile nu a fost stabilit. Curtea, prin urmare, declară aceste pretenții admisibile. În conformitate cu decizia sa de a aplica articolul 29 § 3 al Convenției (a se vedea paragraful 6 de mai sus), Curtea va examina imediat fondul acestor pretenții.

II. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 6 § 1 AL CONVENȚIEI

34. Reclamantul se plânge, în temeiul articolului 6 § 1 al Convenției, de refuzul autorităților de a executa hotărârile Judecătoriei sectorului Ialoveni din 6 octombrie 1995 și 16 septembrie 1996.

35. Guvernul a declarat că, dată fiind casarea hotărârii din 16 septembrie 1996 și executarea hotărârii din 6 octombrie 1995 la 17 mai 2000 și, respectiv, la 11 martie 2003, nu a existat o violare a articolului 6 § 1 al Convenției.

36. Principiile generale care se aplică în cauzele de acest gen sunt prevăzute în hotărârea *Prodan v. Moldova* (citată mai sus, §§ 52-53).

37. Curtea notează că hotărârea Judecătoriei sectorului Ialoveni din 6 octombrie 1995 a rămas neexecutată până la 11 martie 2003. Perioada de întârziere care urmează a fi luată în considerație a început abia la 12 septembrie 1997, când Convenția a intrat în vigoare pentru Republica Moldova. Totuși, la evaluarea caracterului rezonabil al întârzierii, care a avut loc după data intrării în vigoare a Convenției, trebuie luate în considerație întârzierile care deja au avut loc până la acea dată. Perioada totală de întârziere în această cauză a fost de peste 7 ani și 5 luni, dintre care 5 ani și 6 luni cad sub jurisdicția temporală a Curții.

38. În ceea ce privește hotărârea din 16 septembrie 1998, Curtea notează că ea a fost casată prin hotărârea Curții Supreme de Justiție din 17 mai 2000, procedura fiind redeschisă.

39. Curtea observă că o situație similară a fost deja examinată în cauza *Popov v. Moldova* (citată mai sus), în care Curtea a constatat că faptul casării unei hotărâri irevocabile nu exclude responsabilitatea statului pentru neexecutarea anterioară a hotărârii într-un termen rezonabil și, prin urmare, nu a fost pus la îndoială caracterul irevocabil al hotărârii în cauză. Deoarece Guvernul nu a prezentat niciun temei pentru a distinge această cauză, Curtea nu vede niciun motiv de a se îndepărta de decizia sa în cauza *Popov*.

40. Hotărârea din 16 septembrie 1996 a rămas neexecutată timp de aproape 2 ani și 3 luni după ce ea a devenit executorie și până ce a fost casată.

41. Curtea reiterează că autoritățile de stat nu pot invoca lipsa fondurilor drept scuză pentru a nu onora o datorie care rezultă dintr-o hotărâre judecătorească. Firește, o întârziere în executarea unei hotărâri ar putea fi justificată de circumstanțe speciale. Dar întârzierea nu poate fi astfel, încât să prejudicieze esența dreptului protejat conform articolului 6 § 1 (a se vedea *Prodan v. Moldova*, citată mai sus, § 53). În această cauză, Guvernul nu a prezentat niciun motiv plauzibil pentru perioadele lungi de întârziere în executarea hotărârilor în cauză, iar Curtea nu găsește justificări pentru întârzierile care s-a constatat că au avut loc.

42. Curtea conchide că, prin omisiunea timp de mai mulți ani de a lua măsurile necesare pentru a executa hotărârile judecătorești irevocabile în această cauză, autoritățile moldovenești au prejudiciat esența dreptului protejat conform articolului 6 § 1 și au privat prevederile acestui articol de toate efectele benefice.

43. Prin urmare, a existat o violare a articolului 6 § 1 al Convenției.

III. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 1 PROTOCOLUL NR. 1 LA CONVENȚIE

44. Reclamantul a susținut că neexecutarea de către autorități a hotărârilor din 6 octombrie 1995 și 16 septembrie 1996 a constituit o violare a articolului 1 Protocolul nr. 1 la Convenție.

45. Guvernul a declarat că drepturile reclamantului garantate de articolul 1 Protocolul nr. 1 la Convenție nu au fost încălcate.

46. Curtea reiterează că o „pretenție” poate constitui un „bun” în sensul articolului 1 Protocolul nr. 1 la Convenție, dacă ea este suficient de certă pentru a fi executorie (a se vedea *Prodan*, citată mai sus, § 59).

47. Curtea notează că reclamantul a avut pretenții executorii care au rezultat din hotărârile din 6 octombrie 1995 și 16 septembrie 1996. Prin urmare, rezultă că imposibilitatea reclamantului de a obține executarea hotărârilor până la 11 martie 2003 și, respectiv, 17 mai 2000 a constituit o

ingerință în dreptul său la respectarea bunurilor sale, așa cum este prevăzut în prima propoziție a primului paragraf al articolului 1 Protocolul nr. 1 la Convenție.

48. Guvernul nu a prezentat nicio justificare pentru această ingerință, iar Curtea consideră că lipsa fondurilor nu poate justifica o astfel de omisiune (a se vedea *Prodan*, citată mai sus, § 61).

49. Prin urmare, a existat o violare a articolului 1 Protocolul nr. 1 la Convenție.

IV. APLICAREA ARTICOLULUI 41 AL CONVENȚIEI

50. Articolul 41 al Convenției prevede următoarele:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o violare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înalțelor Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei violări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă”.

A. Prejudiciul material

51. Reclamantul a solicitat EUR 132,915,960 cu titlu de prejudiciu material suferit ca rezultat al refuzului autorităților de a executa hotărârea din 6 octombrie 1995. El a pretins că această sumă ar acoperi venitul ratat calculat în baza unui business plan elaborat de el pentru creșterea porcilor. El nu a solicitat prejudiciu material pentru neexecutarea hotărârii din 16 septembrie 1996.

52. Guvernul a considerat suma pretinsă de reclamant excesivă și a contestat metoda sa de calcul.

53. Curtea consideră că reclamantul trebuia să fi suferit un prejudiciu material ca rezultat al neexecutării hotărârii irevocabile din 6 octombrie 1995, între 12 septembrie 1997 și 11 martie 2003, totuși, ea nu acceptă metoda de calcul a reclamantului. Luând în considerație rata medie a dobânzii indicată de Banca Națională a Moldovei pentru perioada în cauză (a se vedea *Prodan*, citată mai sus, § 73 *in fine*) și circumstanțele cauzei examinate, Curtea acordă reclamantului suma totală de EUR 100 cu titlu de prejudiciu material.

B. Prejudiciul moral

54. Reclamantul a pretins EUR 5,000,000 cu titlu de prejudiciu moral suferit ca rezultat al neexecutării hotărârii irevocabile în favoarea sa.

55. El a argumentat că neexecutarea hotărârii irevocabile din 6 octombrie 1995 pentru o perioadă îndelungată i-a cauzat stres și îngrijorare.

56. Guvernul nu a fost de acord cu suma pretinsă de reclamant.

57. Curtea consideră că reclamantului trebuia să-i fi fost cauzat un anumit stres și frustrare ca rezultat al executării întârziate a hotărârii din 6 octombrie

1995 și al imposibilității de a folosi banii săi pentru o perioadă de mai mult de șase ani. Ea îi acordă EUR 1,000 cu titlu de prejudiciu moral.

C. Dobânda de întârziere

58. Curtea consideră că este corespunzător ca dobânda de întârziere să fie calculată în dependență de rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, la care vor fi adăugate trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară* inadmisibile pretențiile cu privire la casarea hotărârii din 16 septembrie 1996;
2. *Declară* admisibile restul pretențiilor;
3. *Hotărăște* că a existat o violare a articolului 6 § 1 al Convenției;
4. *Hotărăște* că a existat o violare a articolului 1 Protocolul nr. 1 la Convenție;
5. *Hotărăște*
 - (a) că statul pârât trebuie să plătească în termen de trei luni de la data la care hotărârea devine definitivă, în conformitate cu articolul 44 § 2 al Convenției, EUR 100 (o sută euro) cu titlu de prejudiciu material și EUR 1,000 (o mie euro) cu titlu de prejudiciu moral, care vor fi convertiți în valuta națională a statului pârât conform ratei aplicabile la data executării hotărârii, plus orice taxă care poate fi percepută;
 - (b) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus până la executarea hotărârii, urmează să fie plătită o dobândă la sumele de mai sus egală cu rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întârziere, plus trei procente;
6. *Respinge* restul pretențiilor reclamantului cu privire la satisfacția echitabilă.

Redactată în limba engleză și comunicată în scris la 18 octombrie 2005, în conformitate cu articolul 77 §§ 2 și 3 al Regulamentului Curții.

Françoise ELEN-PASSOS
Grefier Adjunct

Nicolas BRATZA
Președinte